

Oikaisuvaatimus 13.5.2024

Ylivieskan kaupunki/
kaupunginhallitus
Kyöstintie 4
84100 Ylivieska
kirjaamo@ylivieska.fi

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus
PL 10, 90029 Pohde
kirjaamo@pohde.fi

**Oikaisuvaatimus koskien toimialuejohtaja Mervi Kosken päätöstä 13/2024
Ympärivuorokautisen asumisen palvelut Sipilä-vastuuyksikön (37220) lakkauttaminen**

Ylivieskan kaupunki vaatii oikaisua otsikossa mainittuun päätökseen seuraavilla perusteluilla:

- 1) Oikaisua vaaditaan siksi, että päätös ja päätöksentekomenettely eivät täytä hyvän hallinnon vaatimuksia.

Nyt päätetyt toimenpiteet eivät sisälly yksityiskohtaisesti aluevaltuuston 20.11.2023 § 187 hyväksymään tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan. Esimerkiksi palvelukeskus Sipilää koskeva yksityiskohtainen ehdotus on ollut ensimmäisen kerran esillä viranhaltijaesityksenä 19.2.2024 aluevaltuuston iltakoulussa ja sitä ennen esitelty viranhaltijaesityksenä sille henkilökunnalle, jota asia koskee. Viranhaltijaesitys on ollut, kuten Mervi Kosken 13/2024 viranhaltijapäätösesityksessä todetaan, esillä asukkaiden kuulemistilaisuuksissa. Esitystä ei ole, ainakaan pöytäkirjamerkintöjen mukaan, käsitelty hyvinvointialueen toimielimissä. Aluehallitus on 16.4.2024 kokouksessaan käsitellyt asiaa koskevien yhteistoimintaneuvottelujen päättämisen.

Toimivalta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäntö § 34 mom. 5 kohta 1 ja 6.

”Toimialuejohtaja johtaa toimialueensa toimintaa ja vastaa sen toiminnasta ja taloudesta. ” ”Päätää vastualueen jakaantumisesta vastuuyksiköihin

palvelualuejohtajan esityksestä”. On tulkinnanvaraista, voiko toimialajohtaja tehdä tällä perusteella päätöksen kokonaisen yksikön lakkauttamisesta. Ovatko aluevaltuutetut ymmärtäneet, että sana jakaantuminen voi tulevaisuudessa tarkoittaa yksiköiden lakkautuksia, päättäessään hallintosäännöstä? Sopimusoikeudessa, josta tähän voidaan hakea analogiaa, yleensä sopimusta tulkitaan sen sanamuodon mukaan. Sana jakaantuminen viitataan yleiskielessä yhtiöoikeudelliseen termiin, jolla tarkoitetaan yhtiön jakautumista kahdeksi oikeushenkilöksi. Valittu sanamuoto ei yksiselitteisesti selvennä, mitä toimivaltaa on siirretty. Epäselvät vallansiirrot eivät kuulu demokratiaan.

Onko näin mittavan päätösvallan delegoiminen yhden viranhaltijan/henkilön päätettäväksi hyvän hallinnon ja hallinnon oikeusperiaatteiden mukaista? Hallinnon tulee perustua lakiin. Hyvinvointialuelain (611/2021) 4 luvun 22 §:n 2 mom. 2 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen hallintosäännöstä. Eikö myös delegoidun päätösvallan tulisi olla tarpeeksi selvästi kirjattu, että kuka tahansa, kenen asioita viranhaltija delegoidun päätösvallan nojalla käsittelee, voi hallintosääntöä lukemalla tietää, kuka hänen asioistaan päättää. Lain nojalla lienee mahdollista delegoida, kokonaisten yksikköjen lakkauttaminen yhden viranhaltijan päätettäväksi, mutta miksi Pohteessa on valittu näin poikkeuksellinen tapa hoitaa asioita, kun yleensä julkishallinnollisissa organisaatioissa on pidetty tarpeellisena, että isot ja suureen asukasjoukkoon kohdistuvat päätökset tekevät vaaleilla valitut luottamushenkilöt, jotta monenlaiset näkökulmat tulevat huomioon otetuksi.

Pohde on sidosryhmäkokouksissaan kertonut, että toimivallan laajat delegoinnit on valittu, koska on haluttu välttää esteellisyydet päätöksenteossa. Yksi hallinnon oikeusperiaate on tarkoitussidonnaisuuden periaate. Tarkoitussidonnaisuuden periaate tarkoittaa sitä, että hallintolain 6 §:n mukaisesti viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Esteellisyytilanteiden ratkaisemiseksi on hyvinvointialuelain (611/2021) 102 §:ssä kerrottu menettelytavat. Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn, vaan hänen on jäävättävä itsensä. On totta, että hyvinvointialueen päätöksenteossa tulee kiinnittää erityistä huomiota luottamushenkilöiden esteellisyyksiin, koska monella vaaleilla valitulla luottamushenkilöllä on sidonnaisuuksia myös kuntien päätöksentekoon. Hyvän hallinnon mukainen ratkaisu tähän ei kuitenkaan ole se, että päätösvaltaa delegoidaan merkittävässä määrin pois luottamushenkilöiden ulottuvilta, vaan tilanteiden hoitamiseen on laissa osoitetut muut menettelytavat.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

2) Oikaisua vaaditaan siksi, että toiminnan ei koeta olevan puolueetonta

Viranomaisen toiminta on oltava puolueetonta. Varsinainen päätös on toimialuejohtajan tekemä, mutta hyvinvointialuestrategia ja sosiaali- ja terveystalouden järjestämissuunnitelma sekä Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, joihin toimialuejohtajan päätöksen ilmoitetaan perustuvan, on käsitelty päätöksenteossa, jossa on ollut eri kuntien luottamushenkilöitä tai viranhaltijoita mukana. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa koskevien yt-neuvottelujen lopputulos on käsitelty aluehallituksessa (ylimääräisenä asiana) 16.4.2024, jossa on ollut kuntien luottamushenkilöitä läsnä. Aluehallituksen 14.11.2023 § 523 kokouksessa on käsitelty Pohteen taloudellisuus- ja tuottavuusohjelmaa. Aluehallitus on esittänyt taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman aluevaltuuston hyväksyttäväksi. (LIITE). Pöytäkirjamerkintöjen mukaan ko. käsittelyssä ovat olleet läsnä eri kuntien luottamushenkilö- ja viranhaltijajohto. Itä-Suomen hallinto-oikeus on 3.5.2024 tekemällään päätöksellä kumonnut Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen – Siun soten aluevaltuuston päätöksen 22.6.2023 § 44 koskien palvelustrategiaa ja -verkkoa. Päätöksen kumoamisen perusteluna on, että palvelustrategian ja -verkon valmistelun aikana tulevaisuuslautakunnan neljään ensimmäiseen kokoukseen osallistui jäseniä, jotka ovat jonkin kunnan hallituksen jäseniä tai varajäseniä ja sen vuoksi esteellisiä käsittelemään asiaa. Nyt käsiteltävänä olevan toimialuejohtajan päätöstä 13/2024 perustellaan ja päätöksen todetaan pohjautuvan niihin periaateohjelmiin, joiden eri vaiheiden käsittelyssä on pöytäkirjamerkintöjen mukaan ollut mukana eri kuntien luottamushenkilö-/viranhaltijajohto. Pyydämme tutkimaan, rasittaako päätöstä muotovirhe esteellisyyksien vuoksi. Aluehallituksen 16.4.2024 päätöksentekoon, joka koskee tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman yhteistoimintaneuvottelujen päättämistä, on osallistunut myös useita kuntapäätöksiä.

3) Pohteella on Sipilän palvelukeskuksen kiinteistöstä voimassa olevat vuokrasopimukset 31.12.2028 saakka

Ylivieskan kaupunki ja Pohde ovat molemmat omissa päättävissä toimielimissään hyväksyneet kiinteistöjen vuokrasopimusten osalta ns. A-mallin, jonka mukaan sotekiinteistöjen vuokrasopimukset ovat voimassa 31.12.2028 saakka. Vuokrasopimuskausi on vaihtumassa 1.5.2024. Ylivieskan kaupunki pitää kiinni molempien osapuolten hyväksymästä

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

vuokrasopimusmallista myös palvelukeskus Sipilän kiinteistön osalta sopimuksen mukaisesti 31.12.2028 saakka. Pohde on omissa kannanotoissaan ilmaissut tunnistavansa vuokrasopimusten sitovuuden, mutta ei ole toistaiseksi allekirjoittanut sopimuksia (tilanne tätä kirjoitettaessa). Ylivieskan kaupungin väkiluku on kasvanut lähes koko 2000-luvun ajan yhteensä yli 2000 asukkaalla ilman kuntaliitoksia. Tilastojen valossa, vaikka Ylivieskassa on verraten paljon lapsia ja nuoria, Ylivieskan väestö vanhenee lähestulkoon nopeinta vauhtia koko alueella. Se, että tehostetun palveluasumisen paikkoja vähennetään nimenomaan sieltä, missä tarve on kasvava, ei ole kestävä ratkaisu. Onko Sipilän palvelukeskuksen lakkauttamiselle palvelustrategian mukaiset perusteet vai tehdäänkö päätökset sen mukaan, mistä kiinteistöistä päästäisiin ensimmäisenä eroon? Samalla Pohde ei ole esittänyt vanhusväestön hoivatarpeen paikkaamista merkittävässä määrin muilla ratkaisuilla (yhteisöllinen asuminen, vuodeosastopalvelut), vaan kuten viranhaltijapäätöksessä todetaan, mitataan palveluasumisen peittävyyttä koko Eteläisen alueella. Ei ole läpinäkyvää, millä perusteella Pohde sijoittaa toimintonsa eri kuntiin, jos ei palvelustrategian mukaisesti siellä, missä tarvetta on?

4) Päätöksen taloudelliset vaikutukset

Toimialuejohtaja Mervi Kosken päätöstä on perusteltu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmalla, mutta päätöksessä tai sen perusteluissa ei ole kerrottu yhtään euroa, mitä vaikutuksia toimenpiteellä on. Ylivieskan kaupunki on pyytänyt tiedot säästöistä, mutta tätä kirjoitettaessa tietoa ei ole vielä saatu.

Ylivieskan kaupunginhallitus 13.5.2024

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Ylivieskan kaupungin asiantuntijajärjestelmässä.

Maria Sorvisto
kaupunginjohtaja
p. 044 044 4294 210
maria.sorvisto@ylivieska.fi

Terttu Alanen
kaupunginhallituksen puheenjohtaja
p. 050 3624 956
terttu.alanen@valtuusto.ylivieska.fi

Liitteet Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös. Toimialuejohtaja Mervi Kosken viranhaltijapäätös 13/2024 Ympäri vuorokautisen asumisen palvelut Sipilä-vastuuyksikön (37220) lakkauttaminen.

Pohjois-Pohjanmaan aluehallitus 14.11.2023 §523. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma.

Ote Ylivieskan kaupunginhallituksen pöytäkirjasta 13.5.2024 §154

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi